

styrer med sterke kommersielle interesser. Dette åpner for økt korrupsjon, på bekostning av faglige prioriteringer. Norges forskningsråd har gått i samme retning, med økt vektlegging av næringspolitiske aspekter.

Innen medisinen har man nylig hatt skandalen med de såkalte COX-2-hemmerne, som skulle gi mindre bivirkninger, men som viste seg å gi økt forekomst av hjerte- og karsykdom. Rykter om disse komplikasjonene har versert i medisinske miljøer i mange år, men kom først nylig til overflaten. Det er også blitt skrevet mye om såkalte spøkelsesforfattere (ghost authors), dvs. forfattere av medisinsk litteratur som kun har signert en artikkel som kommer fra f.eks. et farmasøytisk firma (3, 4). Dette burde ha stått klart for alle for mange år siden, da man har sett en rekke oversiktsartikler med forfattere fra forskjellige land. Det er vanskelig å forstå hvordan og hvorfor disse skulle ha samarbeidet om å skrive disse artiklene, som i regelen har vært meget positive til bruk av medikamenter. Nylig ble det rapportert at «medisinske tidsskrifter er en forlengelse av legemiddelfirmaenes markedsføringsavdelinger» (5). Et meget anerkjent tidsskrift er for eksempel blant kolleger lenge blitt kalt *Journal of Positive Medical Studies*.

Selv har jeg i årevis arbeidet innen et felt der negative konsekvenser ved flere preparater er fremhevet. Det har som regel vært hard kamp å få disse artiklene publisert. Generelt har det i flere tidsskrifter vært motvilje mot å trykke manuskripter som kan ha negative konsekvenser for farmasøytisk industri. Etter min mening har man også sett noe av den samme holdningen innen Norges forskningsråd og fagmiljøene i Norge. Det heter seg i dag at norsk forskning kvantitativt skal bringes opp på et gjennomsnittlig vesteuropeisk nivå. Det hadde kanskje vært bedre for alle dersom vi hadde fortsatt med fri og selvstendig norsk forskning, men i mindre omfang?

Helge L. Waldum

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet

Litteratur

1. Waldum HL. Vil frikoble legene. Dagens Næringsliv 5.6.1998.
2. Waldum HL. Fagfolk settes på sidelinjen. Aftenposten (morgenutgaven) 4.11.2004.
3. Andersen NV. Medicinalindustri bruker spøkelsesforfattere. Ugeskr Læger 2005; 167: 1828–31.
4. Mowatt G, Shiirran L, Grimshaw JM et al. Prevalence of honorary and ghost authorship in Cochrane reviews. JAMA 2002; 287: 2769–71.
5. Smith R. Medical journals are an extension of the marketing arm of pharmaceutical companies. PLoS Med 2005; 2: 100–2.

Etter den søte kløe...

Det er ingen nyhet at kostholdsekspertene er uenige, men uenighet bør ikke slå ut i sjikane, slik Christian Drevons anmeldelse av vår bok *Sukker – en snikende fare* fremstår (1, 2). Han finner intet positivt å si om

noen av de 18 kapitlene. Vi hevder bl.a. at sukker kan hemme immunapparatet så kraftig at mange som tidligere ble smittet av poliovirus, fikk invalidiserende poliomyelitt. Dette påviste den amerikanske legen Benjamin Sandler for over 50 år siden, men Drevon mener at dette «ikke [kan] etterprøves i noen skikkelige medisinske artikler i nyere tid...». En rekke leger og medisinske forskere berømmer Sandler for å ha reddet tusenvis av liv ved å anbefale lavglykemiske matvarer til befolkningen. I nyere tid har i hvert fall én annen forsker støttet hans forskning (3). Ikke alle konsekvenser av høyt sukkerinntak og sykdom er avklart, men det er liten tvil om at sukker bidrar til mange sykdommer og helseplager.

Vår bok er ikke basert på «udokumenterte påstander», slik Drevon hevder. Fremstillingen støtter seg på ca. 600 litteraturhenvisninger. Drevon mener imidlertid at den er «uetterrettelig» og at «en del av fremstillingen er preget av uklare og forvirrende tankerekke». Vi er glad for påvisning av feil, men vil gjerne vite *hvor* de er og hvilke av våre påstander som «ikke gir rom for skepsis og saklig tvil». Faglig uenighet er et gode fordi det bidrar til å drive forskningsprosessen videre.

Forskningen vi baserer oss på, er av varierende kvalitet, men i sum støtter den det generelle bildet som formidles i ledende vitenskapelige tidsskrifter. Hovedsporet i den forskningen Drevon representerer, har i 35 år vært overfokuset på fett som mulig sykdomsfaktor. Et slikt ensidig syn har kanalisert forskningsstøtte bort fra sukkeret, som stadig flere mener er en viktigere sykdomsfaktor enn fett. Vår hypotese er at vår virkelighetsforståelse, som er en annen enn Drevons, truer det meningshegemoniet han er en del av. Drevon og hans meningsfeller besitter sentrale stillinger innen ernæringsforskning og -forvaltning, hvor dette paradigmet beskyttes med nebb og klør. I hans øyne tar alle som hevder at menneskets naturlige føde består av lite karbohydrater og mest fett og protein feil. Stadig flere forskere baserer seg på et evolusjonært perspektiv på hva mennesket fra naturens side er best tilpasset til å spise (4), men dette vil Drevon ikke ta innover seg.

Iver Mysterud

Biologisk institutt
Universitetet i Oslo

Dag Viljen Poleszynski

Mat & Helse
Bærum

Litteratur

1. Drevon CA. Sukker er trøbbel. Anmeldelse av: Poleszynski DV, Mysterud I. Sukker – en snikende fare. Tidsskr Nor Lægeforen 2005; 125: 2044.
2. Poleszynski DV, Mysterud I. Sukker – en snikende fare. Oslo: Gyldendal Akademisk, 2004.
3. van Meer F. Poliomyelitis: the role of diet in the development of the disease. Med Hypotheses 1992; 37: 171–8.
4. Mysterud I. Mennesket og moderne evolusjonsteori. Oslo: Gyldendal Akademisk, 2003.

C.A. Drevon svarer:

Forfatterne av boken *Sukker – en snikende fare* (1) misliker at jeg uttrykker et kritisk syn på deres fremstilling (2). De gjendriver kritikken er ved å komme med mer av det jeg har kritisert. I tillegg går de til personangrep og karakteriserer min forskning på en mildt sagt skjev måte, hvilket står helt i stil med deres lettvinde blanding av resultater og meninger i biomedisinsk forskning. Den som kan bruke Internett, kan gå inn på PubMed og sjekke min angivelige ensidighet, men det er nok for mye forlangt av sukkerforfatterne. Den mest fantasifulle hypotesen de fremsetter – at jeg føler mitt meningshegemoni truet – er jo såpass spesiell at den ligger i grenseland mellom det komiske og det tragiske. Til dem som er interessert i om denne hypotesen kan avkreftes ved å gå til kilden, kan jeg si at hypotesen er feil. Alt jeg er ute etter, er at det er skikkelig dokumenterbar kunnskap som kommuniseres, slik at kostholdet kan optimaliseres for flest mulig. Det er viktig at kunnskapsgrunnlaget er godt, ikke basert på meninger eller ønsker om hvordan saker forholder seg.

Christian A. Drevon

Universitetet i Oslo

Litteratur

1. Poleszynski DV, Mysterud DV. Sukker – en snikende fare. Oslo: Gyldendal Akademisk, 2004.
2. Drevon CA. Sukker er trøbbel. Anmeldelse av: Poleszynski DV, Mysterud I. Sukker – en snikende fare. Tidsskr Nor Lægeforen 2005; 125: 2044.

Kringlen tøver

Psykiater Einar Kringlen er ute i Aftenposten 12.8. 2005 og hevder at Richard Doll burde hatt nobelprisen i medisin (1). Dette er jeg hjertens enig i. Men i følgende sitat desinformerer han kraftig: «Ingen tviler lenger på at tobakken er hovedårsaken til lungekreft. Det som er mer uklart, er hvor stor virkningen er på andre sykdommer som til eksempel hjerteinfarkt. Man er heller ikke enige om virkningene av passiv røyking. Trolig har den vanlige helsepropaganda overdrevet skadevirkningene her» (1).

Det er menneskelig å ta feil, og i det enorme medisinske fagfeltet er det lov å kunne ta feil av og til. Noen medisinske sannheter er fortsatt usikre. Men mange er meget sikre, og i dag går det ikke an å være lege og ha mistet kunnskapen om de viktigste skadevirkningene av tobakk. Dokumentasjonen er enormt stor og anerkjent i WHO og blant vår toksikologiske og epidemiologiske ekspertise.

Jeg skal bare minne Kringlen om hvor skadelig passiv røyking er for astmatikere og personer med hyperreaktive luftveier. De kan få alvorlige astmaanfall, og for mange har deres handikap forårsaket sosial